

2013 ÖSS Coğrafya Soruları

YGS

17.

Ticaret yolları, yelkenli gemiler döneminde geniş alanlı rüzgâr sistemlerine bağlı olarak gelişmişti. Yukarıdaki haritada gösterilen I numaralı ticaret yolunu takip ederek Amerika'ya ulaşan Avrupalı gemiciler, Avrupa'ya dönüşlerinde de II numaralı ticaret yolunu kullanıyorlardı.

Buna göre, haritada numaralandırılarak gösterilen ticaret yollarını oluşturan rüzgâr sistemleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II
A) Kutup rüzgârları	Batı rüzgârları
B) Batı rüzgârları	Kutup rüzgârları
C) Alize rüzgârları	Batı rüzgârları
D) Batı rüzgârları	Alize rüzgârları
E) Alize rüzgârları	Kutup rüzgârları

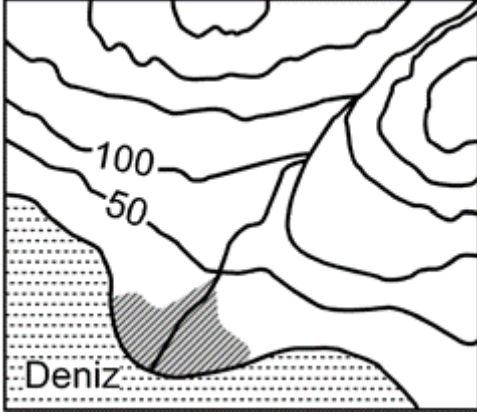
18.

- I. Magmatik kayalar
- II. Fosiller
- III. Deprem dalgaları
- IV. Tortul kayalar

Yukarıdakilerden hangileri, yerkürenin iç yapısı hakkında bilgi veren kanıtlar arasında sayılamaz?

- A) Yalnız I
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

19.

Yukarıdaki topoğrafya haritasında taralı alandaki alüvyal topraklarda horizonların oluşmamasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eğimin azaldığı yerlerde oluşması
- B) Mineral ve organik madde bakımından zengin olması
- C) Taban suyunun yüksek olması
- D) Kil içeriğinin yüksek olması
- E) Akarsuların getirdiği malzemelerle sürekli yenilenmiş olması

20. Coğrafya öğretmeni Şebnem Hanım, sınıfındaki öğrencileri gruplara ayırmış ve onlardan yaşadıkları yerin ekonomik, kültürel ve teknolojik imkânlarını araştırarak rapor hâline getirmelerini istemiştir. **Buna göre;**

Erinç grubu: Bölgelerinde ne tür hayvanların yetiştirildiğini ve kültür balıkçılığı ile uğraşan işletmeleri,

İz bırak grubu: Yaşadıkları alandaki İnternet, yazılı ve görsel medya hizmetleriyle bunların kullanılabilirlik durumlarını,

Tümertekin grubu: Bölgelerinde faaliyette bulunan iki termal tesisi ve bu tesislere kaynak olan sıcak suların çıktığı alanları

rapor hâline getirerek sınıfta sunmuşlardır.

Grupların çalışma konularına bakıldığında aşağıdakilerin hangisinde, beşerî coğrafyanın alt dalıyla ilişkilendirilecek bir rapor çalışması yapılmamıştır?

- A) Nüfus coğrafyası
- B) Turizm coğrafyası
- C) Tarım coğrafyası
- D) Enerji coğrafyası
- E) Ulaşım coğrafyası

21. Aşağıda, bir ülke nüfusu içerisindeki yaşlı nüfus oranının artışıyla ilgili olarak bazı yargılar verilmiştir.

I. İnsan gücü bakımından ülke savunmasını zayıflatır.

II. Kamunun tasarruf oranını yükseltir.

III. Göçmen işçi ihtiyacını artırır.

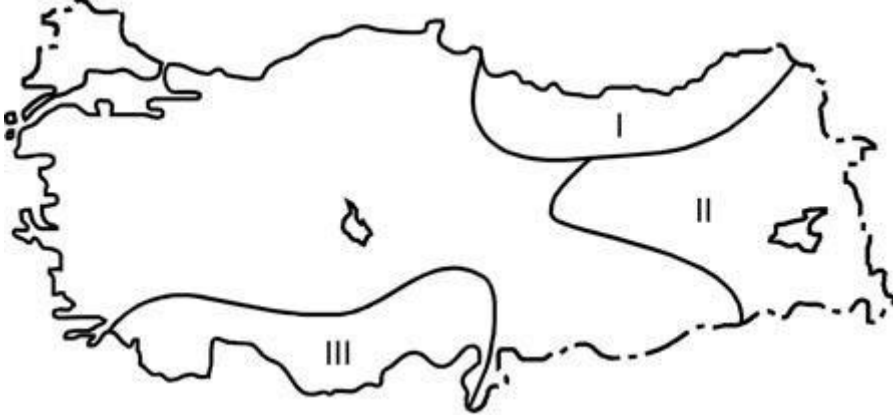
IV. Sosyal güvenlik kurumlarının giderini artırır.

Buna göre, yukarıdaki yargılardan hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III

- D) II ve IV
E) III ve IV

22.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralarla gösterilen alanlardaki akarsular denge profiline ulaşmamıştır.

Bu durum aşağıdaki özelliklerden hangisiyle çelişir?

- A) Akış hızlarının fazla olmasıyla
B) Enerji potansiyelinin yüksek olmasıyla
C) Derine aşındırmanın yüksek olmasıyla
D) Yük miktarının düşük olmasıyla
E) Vadilerinin genellikle "V" profilli olmasıyla

23. Gündüz ısınan karalar, gece ışıma yoluyla enerji kaybeder. Bu kayıp her yerde aynı oranda olmaz. Yükseltinin fazla olduğu alanlarda, havanın yoğunluğu ve su buharı daha az olduğu için alçak alanlara göre enerji kaybı daha çok olur.

Buna göre aşağıdaki il merkezlerinden hangisinde, geceleri enerji kaybı diğerlerine göre daha fazladır?

- A) Manisa
B) Sivas
C) Konya
D) Çorum
E) Kırşehir

24.

Yukarıdaki harita üzerinde taranarak gösterilen alanlarda değişik ölçütlere göre coğrafi bölgeler belirlenmek istenmektedir.

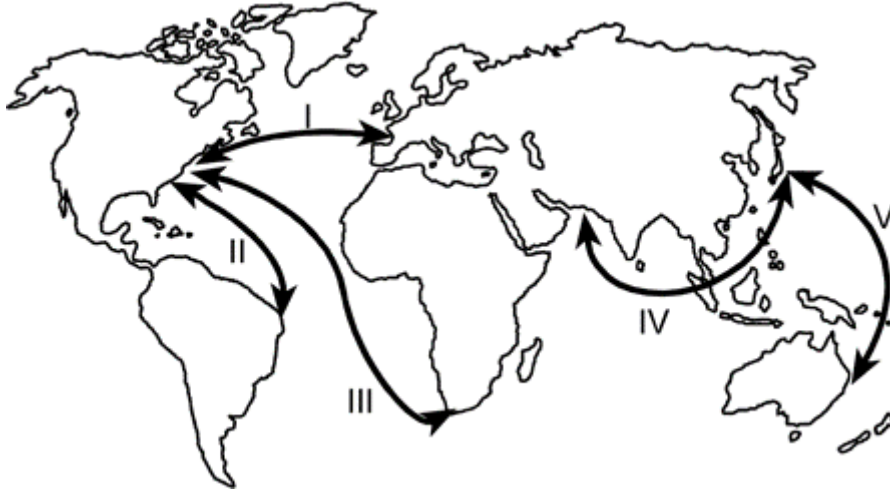
Buna göre oluşturulacak;

- I. ekvatorial iklim bölgesi,
- II. yağmur ormanları bölgesi,
- III. tsunami risk bölgesi,
- IV. aktif volkanlar bölgesi

sınıflamalarından hangilerinin, bütün alanlar için geçerli bir bölge sınıflaması olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

25.

Deniz yolu ulaşımı ile dünyanın farklı yerleri arasında önemli ticari ilişkiler kurulmaktadır. Bölgeler arası etkileşimin fazla olduğu yerler arasında deniz yolu ulaşımı da oldukça gelişmiş durumdadır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen güzergâhlardan hangisi, en fazla gelişen deniz yolu güzergâhı durumundadır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

26. Herhangi bir alanın 1950'li ve 2000'li yıllara ait topoğrafya haritaları incelendiğinde doğal ortamda insan etkisi ile meydana gelen değişimler daha net görülebilir.

Bu değişime bağlı olarak topoğrafya haritalarında aşağıdakilerden hangisi gözlenemez?

- A) Göl sayısının farklılığı
- B) Ulaşım ağının değişmesi
- C) Taşkına uğrayan alanların değişmesi

- D) Kentsel alanlardaki farklılaşma
E) Bitki örtüsündeki farklılaşma

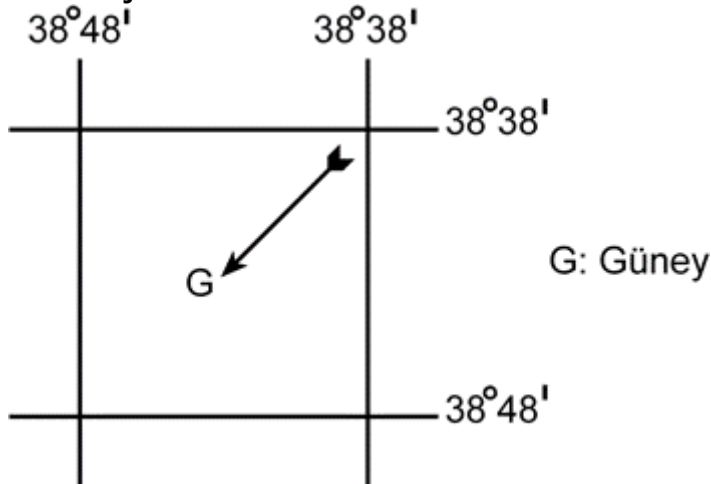
27. Erozyona sebep olan faktör ve etkisini gösteren aşağıdaki örnek olay eşleşmelerinden hangisi yanlıştır?

Sebep olan faktör	Örnek olay
A) Yer şekillerinin engebeli ve eğimli olması	Toprağın yamaç boyunca taşınması
B) Yanlış arazi kullanımı	Uygun olmayan alanların tarıma açılması
C) İklim elemanlarının etkisi	Sağanak yağışlarla toprağın taşınması
D) Doğal bitki örtüsünün tahribi	Meralarda aşırı hayvan otlatılması
E) Ana materyalin etkisi	Volkanik sahalarda daha az erozyon görülmesi

17. C 18. D 19. E 20. A 21. B 22. D 23. B 24. A 25. A 26. C 27. E

Coğrafya-1

1. Aşağıda, bir alanın coğrafi koordinatları ve bu alanla ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

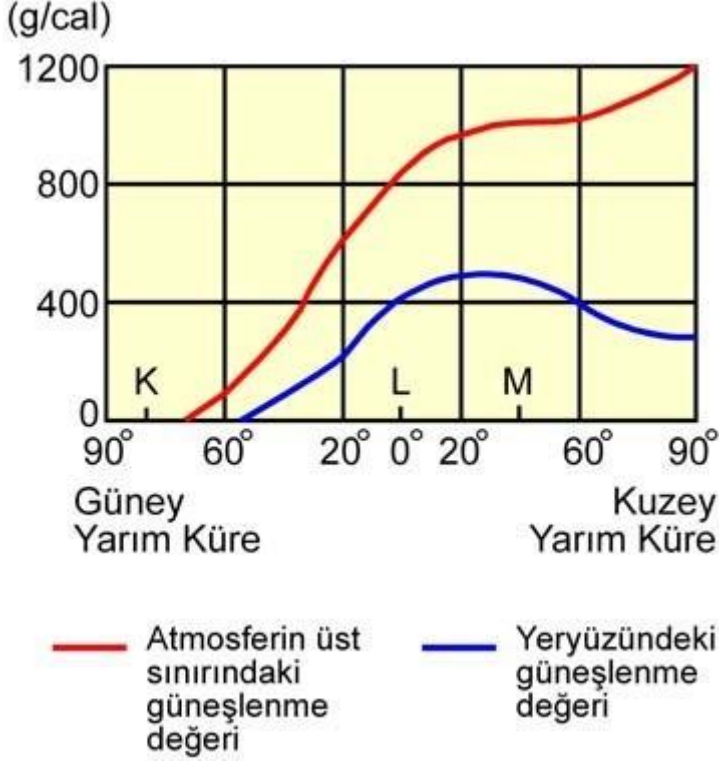
I. Alan, Güney Yarım Küre'de ve Başlangıç Meridyeni'nin doğusunda yer almaktadır.
II. Alanın coğrafi koordinatları dikkate alındığında güney işareti yanlış yönü göstermektedir.

II. Güney işaretinin gösterdiği yön yanlışsa alanın coğrafi koordinatları da kesinlikle yanlıştır.

Buna göre, yukarıdaki bilgilerden hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

2.

Yukarıdaki grafikte 21 Haziran tarihinde, atmosferin üst sınırındaki ve yeryüzündeki güneşlenme süresinin enlemlere göre değişim değerleri ve K, L, M merkezlerinin yerleri gösterilmiştir.

Buna göre, grafikte ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşamaz?

- A) K merkezinde günün tamamında gece yaşanır.
- B) M'deki güneşlenme değeri, K ve L'den fazladır.
- C) Yeryüzündeki güneşlenme değerinin en fazla olduğu yerler, 20° Kuzey enlemi çevresidir.
- D) Yeryüzündeki ve atmosferin üst sınırındaki güneşlenme değerleri arasındaki farkın en az olduğu yerler, 60° Güney enlemi çevresidir.
- E) Atmosferin üst sınırındaki güneşlenme değeriyle yeryüzündeki güneşlenme değeri arasında paralellik vardır.

3. Yerkürenin oluşmaya başlamasından günümüze kadar yaklaşık 4,5 milyar yıl geçmiştir. Bu uzun süre, yerkürenin oluşum sürecinin daha iyi incelenmesi için zaman ve devirlere ayrılmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, bu zaman ve devirlerin belirlenmesinde göz önünde bulundurulacak özelliklerden biri değildir?

- A) Fay tipleri
- B) Fosil içerikleri
- C) Kayaç özellikleri

- D) İklim özellikleri
- E) Orojenik hareketler

4.

- I. Şehirlerin, orman alanlarının yakınında gelişmesi
- II. Tarım alanlarında hep aynı ürünlerin yetiştirilmesi
- III. Ağaçların yapraklarını dökmesi
- IV. Bitkilerin fotosentez yapması

Yukarıdakilerden hangileri ekosistemin devamlılığını sağlar?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) III ve IV

5. Yeryüzündeki pek çok alanda yakın gelecekte kurak dönemlerin uzaması beklenmektedir.

Bunun sonucunda aşağıdakilerden hangisi, akarsuların kurumasına yol açabilecek olaylar zinciri arasında gösterilemez?

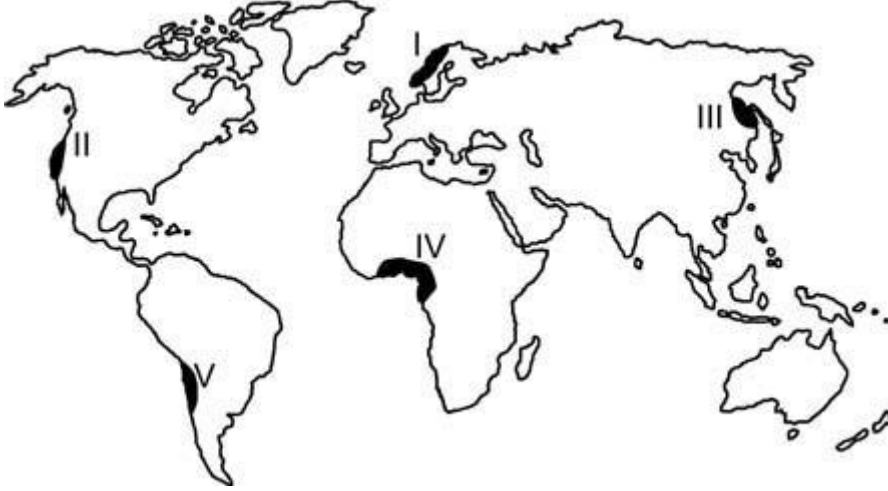
- A) Atmosferdeki karbondioksit oranının giderek artması
- B) Sıcaklık artışına bağlı olarak yağışların düzensiz bir hâl alması
- C) Artan nüfusla birlikte tarımsal ve evsel kullanma suyuna olan talebin artması
- D) Şiddetli erozyon ile toprak kayıplarının aşırı şekilde artması
- E) Yıl içerisinde, soğuk dönemlerin giderek kısalması

6. Yerleşmelerin konumları üzerinde doğal çevre faktörlerinin etkisi bulunmaktadır. Özellikle dünyadaki ilk yerleşmelerin konumları incelendiğinde yer seçiminde doğal çevre koşullarının etkili olduğu görülür.

Buna göre aşağıda verilen doğal çevre özelliklerinden hangisinin, ilk yerleşmelerin konumu üzerinde daha az etkili olduğu söylenebilir?

- A) Doğal limanlar
- B) Yükselti
- C) Toprak özellikleri
- D) İklim
- E) Su kaynakları

7.

Dünya nüfusunun % 90'ı, karaların % 20'den daha az bir kısmında toplanmıştır. Bu % 20'lik alan içinde de belirli bölgeler nüfus yoğunluğu bakımından öne çıkmaktadır.

Buna göre yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangisi, bulunduğu kıtada nüfusun en yoğun olduğu yerler arasındadır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

8. Her ülkede, çalışan nüfusun ekonomik faaliyet alanlarına göre dağılımı farklıdır. Bu durum, o ülkenin ekonomik yapısıyla ilgili bilgiler verir.

Buna göre, ülkelerin ekonomik faaliyet alanlarıyla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Gelişmiş ülkelerde çalışan nüfusun çoğunun, üçüncül ekonomik faaliyet alanında yer alması beklenir.
- B) Az gelişmiş ülkelerde birincil ekonomik faaliyet alanında çalışanların oranı, ikincil ekonomik faaliyet alanında çalışanlardan fazladır.
- C) Ülkelerin yer şekilleri ve yer altı kaynakları, insanların ekonomik faaliyet alanlarına göre dağılımında en önemli etkidir.
- D) Gelişmekte olan ülkelerde, ikincil ve üçüncül ekonomik faaliyetler arttıkça birincil ekonomik faaliyet alanında çalışanların oranı giderek azalır.
- E) Ham madde veya yarı işlenmiş maddelerin kullanılabilir duruma geldiği ülkelerde, ikincil ekonomik faaliyet alanında çalışanların oranı da artar.

9. Dengeli nüfus, ülkelerin devamlılığı ve iş gücü ihtiyacının karşılanması için önemli bir unsurdur. Ancak bazı ülkelerin nüfuslarının azalmaya başladığı ve bu ülkelerin gelecekte büyük sıkıntılar yaşayacağı öngörülmektedir. Bu ülkeler, nüfuslarını artırmak için çeşitli politikalar uygulamaktadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi böyle bir ülkeye ait özellik olamaz?

- A) Yaşlı nüfus miktarı fazladır.
- B) Nüfus piramidinin tabanı dardır.
- C) Sanayi ve hizmet sektöründe çalışanların sayısı fazladır.

- D) Eğitim, sağlık ve kültürel hizmetler gelişmiştir.
E) İç göçler fazladır.

10. Aşağıdakilerden hangisi, Mezopotamya Uygarlıklarının ortaya çıkmasında etkili olan unsurlar arasında yer almaz?

- A) Zengin yer altı kaynakları
B) Geniş düzlükler
C) Önemli su kaynakları
D) Elverişli iklim koşulları
E) Verimli araziler

11. Öğrencilerine arazi çalışması yaptırmak isteyen bir coğrafya profesörü, öğrencileri ile Sivas merkezinden Zara ilçesine doğru otobüsle yola çıkmış ve aralarında aşağıdaki diyaloglar geçmiştir.

Profesör: Gençler, şu an bir karstik alandan geçiyoruz. Dolinlere özellikle dikkat etmenizi istiyorum. Az sonra uygun bir alanda inip bu konuda konuşacağız.

Safiye: Hocam, bu yörede karstik arazi olmaz, çünkü bu alanda kireç taşı bulunmaz. Karstik yer şekillerinin oluşması için kireç taşının olması gerekir.

Yusuf: Karstik arazi sadece kireç taşının olduğu alanda oluşur diye bir kural yok. Jips üzerinde de oluşabilir. Bu alanda da karstik şekiller jipsin çözünmesiyle oluşmuştur.

Hasan: Türkiye’de karstik yeryüzü şekilleri Muğla, Burdur, Antalya ve Mersin çevresinde yaygındır. Bu yörelerin dışında karstik yeryüzü şekilleri bulunmaz.

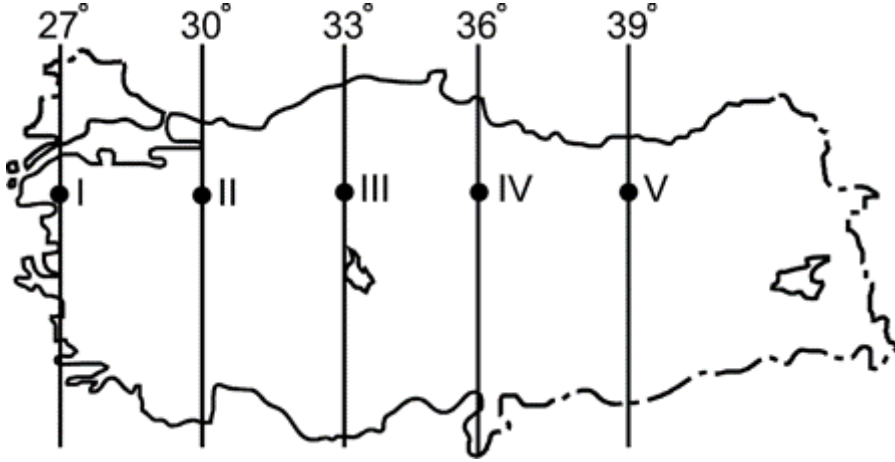
Nilgün: Karstik yeryüzü şekilleri yalnızca kireç taşı ve jips kayaların bulunduğu alanda oluşmaz. Mermer ve dolomit gibi kayaların bulunduğu alanda da oluşur.

Buna göre, karstik yeryüzü şekillerinin oluşumuyla ilgili doğru yorumu hangi öğrenciler yapmıştır?

- A) Yalnız Safiye
B) Yalnız Yusuf
C) Yalnız Nilgün
D) Yusuf ve Nilgün
E) Safiye ve Hasan

12. Coğrafya öğretmeni Özge Hanım, 10. sınıftaki öğrencileriyle Türkiye’deki iklim elemanlarının özellikleri konusunu işlerken öğrencilerinin sentez yeteneklerini geliştirmek için onlara aşağıdaki haritayı gösterip şöyle bir soru sormuştur:

“Çocuklar; 9. sınıfta koordinat sistemini oluşturan unsurlardan yola çıkarak bir yere ait özelliklerle, iklim elemanlarının oluşumu ve dağılışı konularını gördünüz. Bu bilgilerinizden yola çıkarak 23 Eylül 2012 tarihinde Türkiye’nin ulusal saati için baz alınan boylamın yerel saati 12.24’ü gösterirken güneşin ısıtma etkisinin en yüksek olduğu nokta sizce hangisi olur?”

Buna göre öğrenciler, öğretmenlerine haritada numaralandırılan hangi noktayı söylerlerse doğru cevabı vermiş olurlar?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

13. Türkiye'nin sanayileşme süreciyle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Cumhuriyetin ilk yıllarında tarıma dayalı sanayi kolları gelişmiştir.
- B) Bütün illerin kalkınmada öncelikli yöreler içinde yer alması sanayiye geliştirmiştir.
- C) 1950'li yıllarla birlikte sanayi ürünleri dış alımına hız verilmiştir.
- D) Planlı kalkınma döneminde sanayileşmeye, kalkınma planlarında özel önem verilmiştir.
- E) 1930'lu yıllarda devletçilik ilkesine bağlı olarak kimya ve demir-çelik sanayisinin temelleri atılmıştır.

14. Türkiye'de yeryüzü şekilleri ile ekonomik faaliyetler arasında bir ilişki söz konusudur.

Buna göre, aşağıdaki yörelerle üzerinde gelişen hâkim ekonomik faaliyet eşleşmelerinden hangisi yanlış verilmiştir?

Yöreler	Ekonomik faaliyetler
A) Doğu Karadeniz Dağları	Yayla turizmi
B) İç kesimdeki dağlık alanlar	Hayvancılık
C) Büyük Menderes	Ovası Sanayi
D) Erzincan Ovası	Tarım
E) Marmaris Körfezi	Yat turizmi

15.

Aşağıdaki bölge sınıflamalarından hangisi, yukarıdaki haritada gösterilen alanların tümü için ortak değildir?

- A) Liman bölgeleri
- B) Ticaret bölgeleri
- C) Sanayi bölgeleri
- D) Nüfus artış hızının yüksek olduğu bölgeler
- E) Nüfusun kalabalık olduğu bölgeler

16.

- I. Panama Kanalı
- II. Hürmüz Boğazı
- III. Cebelitarık Boğazı
- IV. Bering Boğazı

Yukarıda verilen önemli deniz yolu geçit noktalarından hangileri, petrol taşımacılığı açısından tüm dünyayı etkileyebilecek niteliktedir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

17.

Herhangi bir yerin kültürel yapısı; doğal ortam özellikleri yanında dil, din, ırk vb. özelliklerle ilişkilidir.

Buna göre haritada işaretli alanların hangisinde, beşerî yapıya bağlı kültürel çeşitliliğin daha fazla olduğunu söylemek mümkündür?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

18. Bir ülkeyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisinin, diğer dördünün sonucu olduğu söylenebilir?

- A) Dış satımda sanayi ürünlerinin payı fazladır.
- B) Dış ticaret açığı azdır.
- C) Gelişmiş ülkeler arasındadır.
- D) Ortalama yaşam süresi uzundur.
- E) Sağlık hizmetleri gelişmiştir.

19. Gelişmekte olan ülkelerde her yıl millî gelirin yükselmesine rağmen kişi başına düşen millî gelirin aynı ölçüde artmamasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Millî gelirin daha çok yatırıma dönüşmesi
- B) Tarıma dayalı endüstri kuruluşlarının önem kazanması
- C) Çalışan nüfus sayısının az olması
- D) Nüfus artış hızının yüksek olması
- E) Millî gelirin verimsiz yatırımlara kaydırılması

20. Sri Lanka'nın XII. yüzyılda yaşamış olan krallarından birinin, "Yağmurdan elde edilen bir damla suyun bile insanların kullanımına sunulmadan denize akmasına izin vermeyin." çağrısına uyarçasına mühendisler 1990'lı yılların başına kadar dünya üzerinde 36 binin üzerinde baraj inşa etmişlerdir. Bu dönemden sonra zamanla dünya üzerinde her yıl ortalama 170 barajın inşasına başlanmıştır. Ancak 2000 yılından sonra yapılan baraj sayısında bir azalma görülmüştür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, bu yavaşlamanın nedenlerinden biri olarak gösterilemez?

- A) Baraj kurulacak elverişli alanların azalması
- B) Bazı antik kentlerin ve kültür varlıklarının geri dönüşü olmayacak şekilde sular altında kalacak olması
- C) Turizm etkinliklerinin çeşitlenmesi ve artması
- D) Barajların, doğal su döngüsünü bozması, bölgelere düşen yağış miktarı ile çevredeki atmosferin nem ve sıcaklık ilişkilerini değiştirmesi
- E) Barajlardan elde edilecek hidroelektrik enerji maliyetlerinin giderek artması

21.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangilerinde, önemli can ve mal kayıplarına neden olan doğal afetlerden deprem, volkanizma ve kasırgalar etkili olabilmektedir?

- A) Yalnız I
- B) I ve IV
- C) II ve IV
- D) II ve V
- E) III ve V

22. Sanayi Devrimi öncesi Avrupa Kıtası'nda, ormanlar en önemli enerji kaynağı durumundaydı. Sanayi Devrimi'yle birlikte sanayi üretiminde enerji kaynağı olarak orman ürünlerinin yerini maden kömürü almıştır.

Avrupa Kıtası'nda doğal kaynak kullanımında yaşanan bu değişimin temel nedeni, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orman alanlarının azalması
- B) Nüfusun artması
- C) Kentleşmenin hız kazanması
- D) Siyasî yapının değişmesi
- E) Teknolojinin ilerlemesi

23. Günümüzde çevre sorunları bölgesel veya yerel olmaktan çıkıp küresel bir nitelik kazanmıştır. Ancak bazı çevresel sorunlar, gerçekleştiği alanı etkilemektedir.

Buna göre, aşağıdaki çevre sorunlarından hangisinin etkisi diğerlerine göre daha yerel veya bölgesel düzeydedir?

- A) Çernobil nükleer kazası ve ardından ortaya çıkan etkileri
- B) Gelişmiş ülkelerin her yıl atmosfere saldıkları sera gazları
- C) Brezilya ve Kongo gibi ülkelerin yağmur ormanlarını tahrip etmesi
- D) Etiyopya ve Sudan'da tarım topraklarının hızla erozyona maruz kalması
- E) Fosil yakıtların aşırı kullanımına bağlı olarak ortaya çıkan asit yağmurları

24. Nemli tropik ormanlarda yaşayan yaprak kesici karıncalar, bitkilerden ayırıp topladıkları taze yaprak parçalarını yer altındaki yuvalarına taşır ve orada belirli mantarların üremesi için ortam hazırlarlar. Sonra da besin olarak bu mantarları tüketirler. Herhangi bir anda büyük bir kolonideki karıncaların yaklaşık % 25'i

yaprakları kesip taşımakta, % 75'i de geçiş yollarının ve mantar bahçelerinin bakımını sağlamaktadır. Bilim insanları, yuvalara giren enerji miktarı ile enerji giderlerini karşılaştırmışlar ve sonuç olarak şu yargıya ulaşmışlardır: Yuvaya giren enerji miktarı, harcanan toplam enerji miktarından büyük olduğu sürece koloni büyümeye devam etmekte ama bu miktar eşitlendiğinde koloninin büyümesi durmaktadır.

Buna göre, parçadaki bilgiler dikkate alındığında karınca kolonilerindeki büyümenin artması veya durması, aşağıdaki kavramlardan hangisiyle tanımlanır?

- A) Taşıma kapasitesi
- B) Sürdürülebilirlik
- C) Azot döngüsü
- D) Habitat
- E) Beslenme halkaları

1. B 2. E 3. A 4. E 5. D 6. A 7. D 8. C 9. E 10. A 11. D 12. E 13. B 14. C 15. D 16. B 17. A 18. C 19. D 20. C 21. B 22. E 23. D 24. A

Coğrafya-2

1. Dünya üzerindeki K, L ve M noktalarıyla ilgili olarak şu bilgiler verilmiştir.

K'de yıl içerisindeki gece-gündüz süreleri arasındaki fark diğer noktalardan daha azdır.

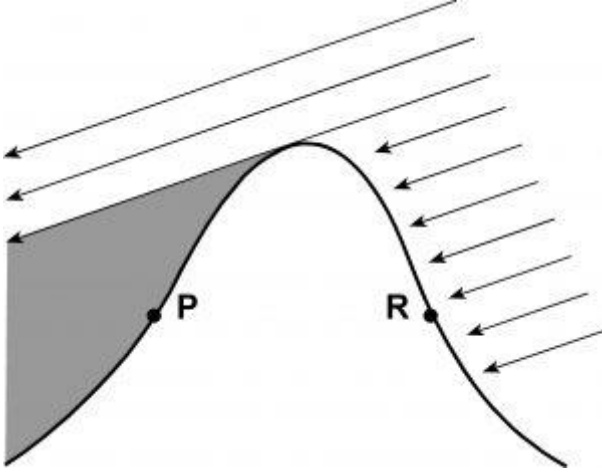
L, Başlangıç Meridyeni'ne K'den daha yakındır.

Şubat ayında yılın en sıcak günlerini yaşayan M noktasındaki gündüz süresi diğer noktalardan daha uzundur.

Buna göre, K, L ve M noktalarıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) M; kesinlikle K'nin kuzeyinde, L'nin güneyinde yer almaktadır.
- B) M; K'nin güneyinde, L'nin kuzeyinde yer almaktadır.
- C) K, L ve M noktalarının enlem dereceleri, Ekvator'dan Güney Kutup Dairesi'ne doğru aynı meridyen üzerinde $K < L < M$ olacak şekilde sıralanmıştır.
- D) K, L ve M noktalarının boylam dereceleri, Başlangıç Meridyeni'nden 90 derece doğu boylamına doğru aynı paralel üzerinde $K > L > M$ olacak şekilde sıralanmıştır.
- E) K, L ve M noktalarının boylam dereceleri, 90 derece batı boylamından Başlangıç Meridyeni'ne doğru aynı paralel üzerinde $K < L < M$ olacak şekilde sıralanmıştır.

2. Aşağıdaki şekilde, Kuzey Yarımküre'de 38° enleminde doğu-batı doğrultusunda uzanan bir dağa gelen güneş ışınları verilmiştir.

Buna göre, P ve R noktaları için aşağıdakilerden hangisi kesinlikle söylenir?

- A) P noktasında tarımsal etkinlikler R noktasından daha fazladır.
- B) P noktasında buharlaşma ve terleme R'ye göre daha azdır.
- C) R noktasında nem oranı P noktasından daha azdır.
- D) P noktasında yağış miktarı R noktasından daha azdır.
- E) P noktasında bitki çeşitliliği R noktasından daha fazladır.

3.

- I. Volkanik patlamalar
- II. Tsunamiler
- III. Aşırı yağışlar
- IV. Kasırgalar

Yukarıda verilen doğa olaylarından hangilerinin yaşanma sıklığı daha yüksektir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4.

- I. Tarımın başlaması – yerleşik hayata geçiş
  - II. Sanayi devrimi – hizmet sektörünün ortaya çıkışı
  - III. Bilgi teknolojilerindeki gelişim – küreselleşme ve kültürler arası etkileşim
  - IV. Hizmet üretiminin artışı – üretim toplumunun ortaya çıkışı
- Üretim süreçlerindeki değişim, toplumsal değişimleri de beraberinde getirmiştir.

Buna göre, yukarıda verilen süreçler ve toplumsal değişime olan yansıma eşleşmelerinden hangisinin yanlış olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5. Ekonomik etkinliklerin sürekliliği arz talep dengesine bağlıdır. Bir ürüne olan talebin azalması, ürünün üretimini azaltmakta hatta durma noktasına getirebilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, bu duruma örnek gösterilemez?

- A) Kuş gribine bağlı olarak kümes hayvanları üretiminin azalması
- B) İnsanların beslenme alışkanlığındaki değişime bağlı olarak balık üretiminin azalması
- C) Yapay ipeğe göre daha pahalı olan doğal ipek üretiminin azalması
- D) Çevre duyarlılığının ve sivil toplum kuruluşlarının etkisiyle kürk kullanımının azalması
- E) Toplumların bilinçlenmesi ile GDO'lu (Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar) ürünlerin üretiminin azalması

6. Türkiye'de 1980'li yıllardan sonra kentsel alanlarda hızlı nüfus artışına bağlı olarak plansız bir kentleşme yaşanmıştır.

Bu süreçte, plansız gelişen kentlerdeki sorunları çözmek için aşağıdakilerden hangisinin yapılması uygun değildir?

- A) Kırsal alanlarda makineli tarımı yaygınlaştırmak
- B) Kentlerden kırsal kesime olan göçü desteklemek
- C) Yeni ve planlı yerleşme alanları açmak
- D) Kentsel dönüşüm projeleri geliştirmek
- E) Altyapı yatırımlarını artırmak

7. Coğrafya dersinde Türkiye'deki doğal bitki topluluklarının dağılışını etkileyen şartları tartışan öğrenciler arasında şu diyaloglar yaşanmıştır.

Ahmet: Öğretmenimizin anlattığına göre, geçmişte yaşanan iklim değişikliği nedeniyle bitkiler güneydeki dağlarımızın yüksek kesimlerine sokulmuş. Bence bu imkânsız, soğukun etkisiyle kuzeyli bitkiler yok olmuştur. Bitkilerin ilerlemesi söz konusu olamaz.

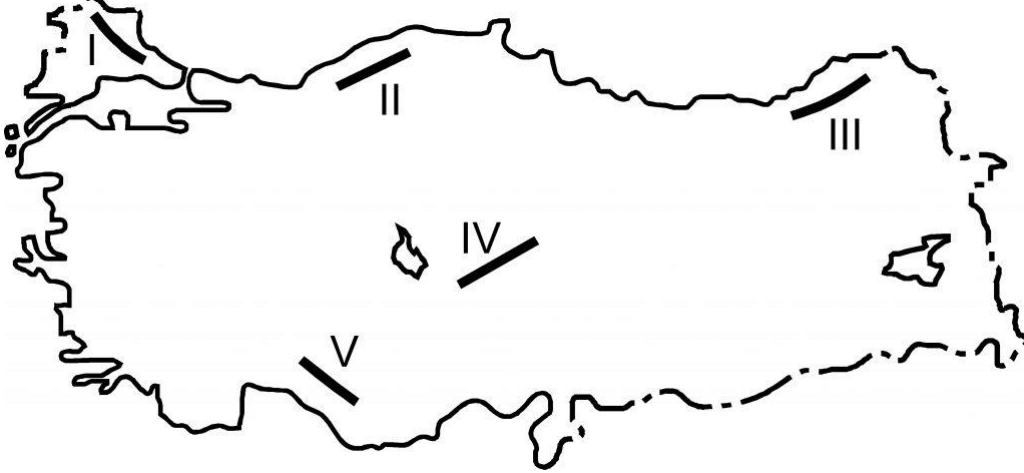
Sevim: Soğuk dönemde sıcak iklim şartları altında yetişen bitkiler, dağların güneye bakan alçak kesimlerine ve kuytu alanlara sığınmış, sıcak dönemde ise kuzeyli bitkiler, kuzeye bakan yüksek yamaçlara çekilmiştir.

Nuray: Bence de kuzeyli bitkiler ilerlemiş olamaz. Üstelik güneye doğru ilerlediyse neden dağların yüksek kesimlerine sokulmuş olsun? Güney daha sıcak olduğu için yüksek kesimlere değil, kıyı kesimlerine sokulur. Emin: Kuzeyli bitkilerin soğuğa dayanıklı olduğunu unutmayın. Güneye doğru ilerledikçe elbette soğuk olan yüksek kesimlere sokulacaktır. Alçak kesimler sıcak olduğu için kuzeyli bitkilere uygun değildir.

Buna göre, öğrenciler arasında yaşanan diyalogda doğru yorumu aşağıdakilerden hangileri yapmıştır?

- A) Yalnız Ahmet
- B) Ahmet ve Nuray
- C) Sevim ve Emin
- D) Sevim ve Nuray
- E) Ahmet ve Emin

8.

Türkiye’deki dağların oluşumunda kırılma, kıvrılma ve volkanizma olayları etkili olmuştur.

Buna göre, haritada işaretli dağlık alanların hangisinin oluşumunda diğerlerinden farklı bir etken rol oynamıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

9. Tarımsal üretimde “buğday – un – bisküvi” arasındaki ilişki, Türkiye’nin sahip olduğu yer altı kaynaklarının etkin kullanımında aşağıdakilerden hangisinde görülmez?

- A) Demir – sac – gemi
- B) Boksit – alüminyum – konserve kutusu
- C) Bor – ısıya dayanıklı cam – tencere
- D) Petrol – yapay kauçuk – otomobil lastiği
- E) Fosfat – gübre – toprak

10. Aşağıdakilerden hangisi, Doğu Anadolu Projesi’nin hedefleri arasında yer almaz?

- A) Bölgeyi Türkiye’nin önemli bir sanayi bölgesi hâline getirmek
- B) Bölgenin diğer bölgelerle olan sosyoekonomik gelişmişlik farkını azaltmak
- C) Bölge dışına verilen güçleri azaltmak
- D) Bölgede hayvancılığın gelişimini sağlamak
- E) Bölge içinde sermaye birikimini sağlamak

11. Ülkelerin gelişmişlik düzeylerini gösteren verilerden biri de ticaret hacmidir. Bazı ülkelerin dış ticaretinde dış alım, bazılarında ise dış satım ön plandadır.

Buna göre, ülkelerin gelişmişlik düzeyleri göz önüne alınarak yapılan aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Gelişmekte olan ülkelerde genellikle dış ticaret açığı fazladır.
- B) Gelişmiş ülkeler genellikle dengeli bir bütçeye sahiptir.
- C) Gelişmiş ülkelerde genellikle dış satım, dış alımdan fazladır.

- D) Az gelişmiş ülkelerde genellikle dış alım, dış satımdan fazladır.
E) Gelişmekte olan ülkelerde genellikle üçüncül sektör ürünlerinin dış satımı fazladır.

12. Petrol ve doğal gazın çıkarıldığı yerden tüketildiği alanlara ulaştırılmasında boru hatları önemli bir yer tutar.

Buna göre aşağıdaki petrol ve doğal gaz çıkarılan yerlerin hangisinde, boru hatları ile taşımacılık daha fazla öneme sahiptir?

- A) Hazar Gölü çevresi
B) Meksika Körfezi
C) Basra Körfezi
D) Kızıldeniz
E) Kuzey Afrika

13. Akarsulardan yararlanmanın yollarından biri, üzerine barajlar yapılmasıdır. Baraj yapılarak akarsulardan çok yönlü olarak faydalanılabilmektedir.

Buna göre;

- I. tarımda, sulama amaçlı yararlanılması,
II. akarsu rejimlerini düzene sokması,
III. çevresinde rekreasyonel etkinliklerin artması,
IV. çevresinde yeni yerleşim alanlarının gelişmesi

durumlarından hangileri, barajların çevrede yarattığı olumlu katkılar arasında yer alır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

14. Hayvancılık faaliyetlerinin yürütüldüğü mera alanları, büyüklükleri ve ot verimi oranında belli sayıda hayvanın otlatılmasına imkân sağlar. Ancak hatalı ve kapasitesinin üzerinde kullanılan meralar zamanla verimsizleşerek özelliklerini kaybeder.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde, doğal kaynakların kullanımında buna benzer bir ilişkiden söz edilemez?

- A) Toprak
B) Madenler
C) Su
D) Bitki örtüsü
E) Denizel besin kaynakları

1. C 2. B 3. E 4. D 5. B 6. A 7. C 8. D 9. E 10. A 11. E 12. A 13. C 14. B